

Uskoro novi CD autorske muzike Srđana Bulatovića i Darka Nikčevića

„The Sea“ u izdanju Naxos rekordsa

PODGORICA - Crnogorski gitaristi Srđan Bulatović i Darko Nikčević u julu ove godine izdaju CD autorske muzike „The Sea“ za jednog od najvećih svjetskih izdavača klasične muzike, Naxos Records.

Pored prethodno dva veoma uspješna koncerta u Karnegi holu u Njujorku, na kojima su takođe izvodili isključivo svoju autorsku muziku, ovo je jedan od najznačajnijih uspjeha u istoriji crnogorske umjetnosti i kulture, jer će se prvi put djela crnogorskih kompozitora naći kod tako značajnog svjetskog izdavača. Izdanje za Naxos Records, čija distribucija pokriva cio svijet, predstavlja jedan od najzna-

čajnijih doprinosa kulturnom identitetu naše zemlje u svijetu, jer su gitaristi izdavanjem ovog albuma postali priznati ne samo kao izvođači, nego, mnogo značajnije od toga, i kao kompozitori i stvaraoci. Više od četvrt vijeka Bulatović i Nikčević oduševljavaju domaću i inostranu publiku svojim jedinstvenim originalnim kompozicijama, koje dijele zajedničku nit crnogorske tradicionalne muzike, filmske muzike i savremenih muzičkih pravaca. Uz flamenko i balkanske ritmove, njihova muzika iznova oživljava nametljive slovenske melodije i atmosferu Mediterana i Bliskog istoka. Kompakt disk „The Sea“ će se na tržištu cijelog svijeta pojaviti 13. jula 2018. godine. **R.K.**

Gudački kvartet „Kumovi“ večeras u Muzičkoj kapeli

PODGORICA - Gudački kvartet „Kumovi“ nastupiće večeras u 21 sat u Muzičkoj kapeli na Kruševcu u okviru manifestacije Podgoričko kulturno ljeto.

Ansambli čine: violinisti Žarko Mičković i Vili Ferdinandi, violista Uroš Lapčević i violončelistkinja Lejla Mičković. Na programu koncerta je savremena austrijska muzika. Gost koncerta je kontrabasista Slaven Turusković.

Koncert organizuju Ambasada Austrije i Sekretarijat sa kulturu i sport glavnog grada. **R.K.**

Knjiga „Tomorrowland“ Barbare Delač predstavljena u KIC-u „Budo Tomović“

Sa promocije u KIC-u

Stihovi uronjeni u stvarnost

PODGORICA - Zbirka poezije „Tomorrowland“ pjesnikinje Barbare Delač predstavljena je preksinoć u KIC-u „Budo Tomović“.

Razgovor sa autorkom vodila je urednica informativno-educativnog programa u KIC-u Valentina Knežević.

Govoreći o poeziji Barbare Delač, ona je istakla da je riječ o pristupu društveno-angažovane poezije, kritički uronjene u stvarnost, koja iz pjesme u pjesmu traži odgovarajući jezički i stilski izraz za reakciju na brojna uznemirujuća individualna i kolektivna iskustva.

- Ako bi trebalo da odredimo glavna pitanja i teme koje otvara moja zbirka, u najširem smislu to je propitivanje i traženje položaja mladog čovjeka u sa-

vremenom svijetu, tj. njegove svijesti. Na primjer, neke se pjesme bave pozicijom pojedinca u porodičnom, ljubavnom, tj. intimnom okruženju, dok druge zalaze u pitanja opstanka svijeta, bilo da je riječ o „eko-apokalipsi“ ili o pseudo-stvarnosti i uljepšanoj slici svijeta - istakla je autorka.

U pjesmama Barbare Delač brojne su reference na autore, djela ili fenomene iz gotovo svih umjetnosti. Kao teoretičarka i istoričarka umjetnosti, kazala je da je njeno obrazovanje sigurno uticalo na to, jer joj je pružilo uvid u načine na koje su teme koje i nju okupiraju obrađivane u umjetnosti u različitim epohama, poetikama, formama, te da je to znanje ponekad poslužilo i kao motiv. **R.K.**

Zatvaranje koncertne sezone Crnogorskog simfonijskog orkestra u CNP-u

Krasko se oprostio od podgoričke publike

Publika i svi muzičari na sceni su dugim aplauzom, srdačno, nagradili sav dosadašnji trud i rad dirigenta koji je bez svake sumnje najzaslužniji za dostignutini vom uziciranja Crnogorskog simfonijskog orkestra

Crnogorski simfonijski orkestar je premijernim izvođenjem kapitalnog ostvarenja simfonijskog žanra, „Prvom simfonijom“ Gustava Malera, preksinoć maestralno zaokružio jedanaestu po redu koncertnu sezonu u Crnogorskom narodnom pozorištu. Ovaj nastup će ostati upamćen i po tome što je maestro Grigorij Krasko pred podgoričkom publikom nastupio posljednji put u svojstvu šef-dirigenta. Istovremeno, to je bio i posljednji koncert orkestra u CNP-u, budući da će orkestar sljedeću, dvanaestu sezonu započeti u svojoj dvorani.

Crnogorski simfonijski orkestar na sceni CNP

PRVA

Iako hronološki stoji na početku kompozitorovog stvaralaštva, „Prva simfonijska“ Gustava Malera predstavlja značajno ostvarenje i u pogledu njegovog individualnog stila, i posmatrajući iz ugla sveopšteg razvoja simfonizma. I pored toga što su kompozitoru, nakon premijere (Budimpešta, 1889), brojne kritike uputili publika, muzičari i kritičari, danas se sa sigurnošću može tvrditi da je Maler poslije Betovena autor koji ovim djelom (sa prvobitnim naslovom „Titan“) pravi veliki „korak naprijed“ u simfonijskom žanru. Kompozitor je više puta revidirao prvobitno petostavačnu partituru, napravivši otklon (bar u spoljašnjim konturama) od prvobitno postavljene programnosti i žanra simfonijske poeme. Naslov „Titan“ koji navodi na istoimeno ostvarenje Žan Pola i stav „Glava cvijeta“ Maler uklanja, i u potpunosti zabranjuje deskriptivnost budućih programskih knjižica.

Iako u biti kasni romantičar, on brojnim harmonsko-jezičkim i orkestracionim postupcima anticipira ekspresionizam i kreira tzv. „simfonijski univerzum“ kojeg može činiti sve ono što čovjek spozna van i unutar sebe. Među mnoštvom diferentnih „tekstova“ najizrazitiji i najfrekventniji je topos sjećanja: sjećanja na dječije

pjesme, ulične ansamble, vojnu muziku i vojne orkestre koje je kao dijete slušao u rodnoj Jehlavi (Bohemska regija). Sa sjećanjem i djetinjstvom suživot vodi i topos smrti, pa se u simfoniji sugerišu posmrtni povorke kojima je kao dijete prisustvovao, zbog mnogobrojnih tragedija unutar porodice. Pitanja marginalnosti (nacionalne i vjerske), umjetnosti kao izrazu osjećanja, odnosa prema prirodi, kao i raznovrsnih folklornih idioma, razmatraju se u djelu, a brojni citati, autocitati i parafraze govore o potrebi autora za dijalogičnošću i intertekstualnošću. Bliski susret sa njemačkom muzičkom tradicijom, povezanost sa intelektualnom elitom Beča, filozofskim mislima Šopenhauera i Ničea, pripadnicima bečke secesije i komponovanje u klimi fin-de-siècle-a, su faktori koji su u velikoj mjeri uticali na Malerovu poetiku i konačno uobličenje „Prve simfonije“.

DOSTOJNO

Pred crnogorskim simfoničarima i maestrom Kraskom bilo je izuzetno kompleksno ostvarenje dostojno zatvaranja bogate i zanimljive sezone, a možda još dostojnije posljednjeg koncerta Grigorija Kraska u CNP-u, u svojstvu šef-dirigenta crnogorskih simfoničara. Nakon nekoliko u potpunosti „osvojenih“ simfonijskih opusa, jako velikog broja instrumentalnih i vokal-

no-instrumentalnih premijera i repriznih izvođenja, a posebno koncerata na kojima je dirigovao djela romantizma koja su gotovo uvijek interpretirana na visokom nivou, u toku sezone se dalo naslutiti da je naš orkestar spreman za Malerov simfonizam. Zbog svega navedenog, atmosfera i u auditorijumu i na Velikoj sceni bila je više nego posebna, emotivna i delikatna, pa je uz veliku podršku publike i uz mnogo entuzijazma u orkestru otpočelo jednodanasno izvođenje „Prve“. Svedenom i mekanom interpretacijom simfoničari su uobličavali pastoralnu ravan prvog stava, a jasnim motivima u klarinetima, i trubama koje su „iz daljine“ (hola CNP-a) odzvanjale fanfarama, simulirana je magija buđenja prirode nakon zimskog sna. Zovom kukavice u dionici timpana, a potom duvača i gudača, kao i glisandom u violončelima (koje Maler smatra duboko tragičnim instrumentom) pred kraj prvog stava, muzičari su stvorili atmosferu napetosti i iščekivanja i vjerodostojno anticipirali ono što će uslijediti u nastavku. U drugom stavu, njemačkom plesu lendlaru i gradskom valceru, uspjeli su da proizvedu efekat rustičnosti i da kvazi-hajdnovskom estetikom dočaraju naivnost dječijeg svijeta. U poznatom kanonu „Frer Žak“ (3. stav), simfoničari i maestro Krasko su proizveli taman, sve-

čan i mističan karakter kojim su predstavili pogrebnu procesiju, a njenu statičnu, monotonu melodiku očuvali su do kraja stava. Na kanon se nadovezao muzički materijal i instrumentrij (cimbali, bas bubanj, oboa, klarinet, truba) koji je adekvatno simulirao klezmer (jevrejski svečani ples), a pramotiv kukavice je u ovom kontekstu ukazivao na smrt. U finalu koje prikazuje unutrašnju borbu čovjeka suočenog sa ličnim demonima prošlosti, i koji kroz smrt, na kraju svog puta dostiže raj, crnogorski simfoničari su pokazali svu moć i silovitost njihovog orkestarskog tutija (81 izvođač na sceni). U širokoj dinamičkoj skali, tokom većeg dijela simfonije, dominirale su najtiše dinamičke vrijednosti, pa je jačina i snaga finala još više poentirana kroz snažno, masivno i briljantno izvođenje. Grigorij Krasko je svaki stav značajki zaokruživao kao jednu cjelinu, a njihova sukcesija i sadejstvo dali su jasnu dramaturšku sliku na makro planu. Ovim koncertom i maestro Krasko i Crnogorski simfonijski orkestar izuzetno uspješno su zaokružili 11. sezonu. Publika u CNP-u, ali i svi muzičari na sceni su dugim aplauzom, srdačno, nagradili sav dosadašnji trud i rad dirigenta koji je bez svake sumnje najzaslužniji za dostignuti nivo muziciranja Crnogorskog simfonijskog orkestra. **Vanja VUKČEVIĆ**

U Zahumlju premijerno izvedena predstava „Alisa u zemlji čuda“

Čudesna priča o sazrijevanju

NIKŠIĆ - Najmlađi članovi dramskog studija „Zahumlje“ izveli su preksinoć premijerno bajku Luisa Kerola „Alisa u zemlji čuda“.

Bajka koja upućuje znakovite poruke o odrastanju i sazrijevanju i podstiče maštu i potrebu za nesputanom igrom privukla je brojne Nikšićane, a u publici su mahom bila djeca predškolskog uzrasta i učenici nižih razreda. Početku putovanja kroz zemlju čuda, posebno su se radovala dje-

Scena iz predstave „Alisa u zemlji čuda“

vojčice jer im je Alisa omiljeni lik iz bajke, uz koji odrastaju.

- Alisu u različitim scenama igra više djevojčica koje tumače i druge likove. To je otvorena i nestandardna podjela uloga, u kojoj svi akteri imaju podjednake role. Podjela na glavne i sporedne uloge nije dobra za djecu tog uzrasta. Predstava neće biti nadograđivana, a posebno je značajna jer prezentuje tromjesečni rad ove grupe djece - kazala je za RTV Nikšić mentorica i dramska pedagoškinja Marija Backović. **R.K.**